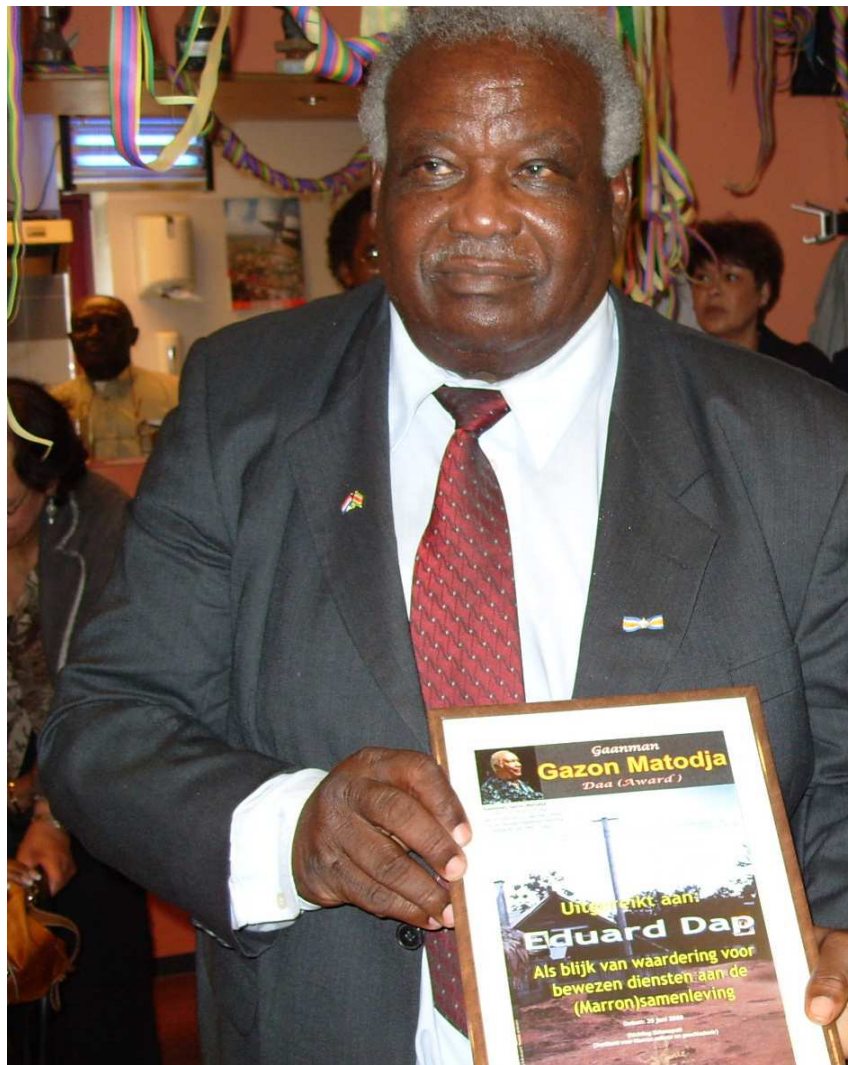

HET EINDE VAN EEN BEWOGEN LEVEN

BIJ DE DOOD VAN EDDY DAP

Door: Kabiten André R.M. Pakosie

Op 29 juni 2008 kwamen wij nog in Tilburg bijeen om Eddy Dap en de rooms-katholieke zuster Gerda van Dooren te eren. Zij kregen beiden de hoogste Marrononderscheiding, de Gaanman Gazon Matodja Award, voor hun bijzondere verdiensten voor de Surinaamse samenleving in het algemeen en de Marronsamenleving in het bijzonder. Ter gelegenheid van die bijeenkomst hield ik een toespraak voor Eddy Dap die ik hier met

enige aanpassingen weergeef. Nu ter nagedachtenis aan Eddy Dap, de man die zich jarenlang zo enorm inzette voor zijn medemens, vooral voor de in het binnenland van Suriname en Tilburg woonachtige Marrons en de Tilburgse samenleving. Hij overleed op 74 jarige leeftijd op 18 april 2009 in zijn huis in Tilburg.

Eduard Dap, zoals hij officieel heet, was in 1987, als coördinator in Frans-Guyana van de humanitaire hulp uit Nederland, een grote steun voor de vluchtelingen die in de kampen waren opgevangen maar vooral voor de vluchtelingen die buiten de kampen woonden en voor de mensen in het binnenland, zoals het beneden Marowijne-, het Tapanahoni- en het Boven-Suriname gebied, wiens woongebied door de Bouterse-Brunswijkoorlog afgesneden was van de rest van Suriname. Ook was Eddy Dap tot aan zijn dood een steunpilaar voor de Marrons in Nederland, in het bijzonder de ex-vluchtelingen, die in Tilburg waren neergestreken.

Toen het Nederlandse Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking in 1987 geld beschikbaar stelde voor humanitaire hulp, werd Eddy Dap aangesteld om deze hulp vanuit Frans-Guyana te coördineren. Eduard Dap, zoals hij officieel heet, is zelf een Marron van de Okanisi gemeenschap uit het dorp Totikampu langs de Saramakarivier in Suriname. Hij behoorde tot één van de eerste mensen van Marron afkomst, die onderwijzer werd en die de hoofdakte behaalde. In die hoedanigheid heeft hij tijdens zijn Suriname periode jonge Marrons gestimuleerd om onderwijs te volgen en bood velen van hen ook de gelegenheid daartoe. Hij zorgde ook voor opvang in Paramaribo voor velen van hen, die verder wilde gaan dan alleen het lagere onderwijs dat zij in het binnenland hadden genoten. Voor zijn bemoeienis met het onderwijs voor kinderen uit het binnenland, stond Eddy Dap bekend als 'Meester Eddy', de titel in Suriname voor onderwijzer.

Persoonlijk ontmoette ik Eddy Dap voor het eerst toen hij als kandidaat van de Progressieve Surinaamse Volkspartij voor het kiesdistrict Beneden-Marowijne in 1967 in Albina kwam voor een verkiezingsbijeenkomst van zijn partij. Ik woonde als twaalfjarige jongen, die toen al belangstelling had voor de politiek, de bijeenkomst bij. Na afloop sprak ik nog een hele tijd met Eddy Dap omdat ik zijn mening wilde horen over een aantal zaken. De tijd die hij nam om met mij als twaalfjarige jongen te praten – ik leverde hem namelijk geen stem op -, en de manier hoe hij mij de dingen uitlegde, maakte grote indruk op mij. Ik vond het geweldig om een Marron te zien als kandidaat voor de verkiezingen. In ons woongebied waren wij dat niet gewend. Zijn verschijning was dan ook een aanmoediging voor mij en nog zes andere van mijn leeftijdgenoten, met wie ik juist een maand daarvoor de 'politieke partij' MPS had opgericht. Wij hielden optochten door Albina met onze zelfgemaakte borden met leuzen als: 'Stem MPS'. Na de massameeting van de partij van Eddy Dap, liepen mijn leeftijdgenoten en ik een keer in optocht langs het huis van een zekere Pa Bouwland, een NPS'er, met wie ik goed bevriend was. Hij was ook degene die in Albina kranten uit Paramaribo distribueerde. Omdat ik goed bevriend was met hem, kreeg ik ook gratis kranten. Toen pa Bouwland ons bord met het opschrift 'Stem MPS' zag, schudde hij zijn hoofd, pakte het bord van ons af en veranderde met een dikke stift, de **M** in **N**. MPS werd op deze manier NPS, omdat Pa Bouwland in de

veronderstelling was dat het een spelfout van ons was, maar het was geen spelfout. De afkorting van onze partij MPS, stond voor 'Marowijne Partij Suriname'. En wij jongens van nauwelijks elf en twaalf jaar dachten dat wij gewoon zo een partij konden opzetten en onze eigen mensen kiezen voor het parlement. Wij lieten pa Bouwland daarom duidelijk merken dat wij niet gelukkig waren met zijn interventie en dat het niet NPS was, maar MPS. In de daaropvolgende gesprekken met hem werd het ons duidelijk dat parlementsverkiezingen anders gaan dan wij dachten. Hij vertelde ons ook dat wij vanwege onze leeftijd niet eens mochten stemmen, laat staan dat men op ons zou mogen stemmen. Pa Bouwland merkte natuurlijk wel dat wij politiek bewust waren. Ik in ieder geval gebruikte in onze gesprekken ook de politieke boodschap die ik juist daarvoor van Eddy Dap had gehoord. Eddy heeft dus ook bijgedragen aan mijn politieke bewustwording.

Bij de gehouden algemene verkiezingen werd Eddy Dap verslagen door de kandidaat van de NPS, Olten van Genderen sr. In datzelfde jaar vertrok Dap naar Nederland. In Nederland werd hij leraar Engels en studeerde Taal- en Cultuurstudies aan de Letterenfaculteit van de Katholieke Universiteit Brabant.

Pas na twintig jaar ontmoette ik in 1987 Eddy Dap weer. Van januari tot augustus 1987 coördineerde hij, zoals al eerder vermeld, de Humanitaire Hulpverlening aan de vluchtelingen in Frans-Guyana. Eddy Dap was 24 uur per dag beschikbaar voor de mensen, die hij en zijn team hulp moesten bieden. Vanuit alle delen van het binnenland, die afgesloten waren van Paramaribo, kwamen mensen, die afgevaardigd waren door hun dorpen, voedsel en andere noodzakelijke levensbehoeften halen bij het depot in St. Laurent. Zelfs uit het ver van Frans-Guyana gelegen Boven-Suriname gebied kwamen afvaardigingen. Deze mensen moesten dagenlang via bospaden naar de Tapanahoni lopen en vervolgens met de boot naar St. Laurent reizen om voor hun dorpen de geboden hulp te halen.

Iedereen in het binnenland kwam voor deze hulp in aanmerking, ook omdat het regime Bouterse de Surinaamse bankbiljetten tijdens de oorlog had vervangen door nieuwe. Wie binnen één door hem gestelde datum zijn oude biljetten niet inwisselde, kon zijn geld niet meer gebruiken. Door de oorlogssituatie kon niemand in het binnenland zijn geld inwisselen en daarom waren zij aangewezen op de humanitaire hulp in Frans-Guyana. Eddy Dap en zijn team deden dit werk met hart en ziel. Zelfs met gevaar voor eigen leven ging hij ook vaak naar de dorpen in het binnenland van Suriname om met eigen ogen de situatie te aanschouwen, zodat hij de hulp beter kon afstemmen. Ik heb ook meegemaakt hoe vluchtelingen uit de vluchtelingenkampen naast de hulp die zij kregen van de Franse autoriteit, ook bij Eddy Dap individuele hulp kwamen vragen. Vaak uit eigen zak gaf hij mensen geld om hun persoonlijke noden te helpen lenigen. Toen Eddy Dap, eind juli 1987 terugging naar Nederland, was dat dan ook een grote teleurstelling voor de vluchtelingen, die achterbleven.

Zijn opvolger, die het overigens ook goed deed, sloot zich wel op, naar ik begreep om veiligheidsredenen, in zijn kantoor. In ieder geval hij was niet makkelijk en rechtstreeks bereikbaar voor de vluchtelingen, zoals Eddy Dap dat wel was.

Terug in Nederland bleef Eddy Dap, vooral als voorzitter van de Welzijnsstichting voor Surinamers in Tilburg, zich inzetten voor mensen die vanuit Frans-Guyana als vluchteling naar Nederland kwamen, maar ook voor andere groepen mensen. Eddy Dap zorgde voor opvang en begeleiding van deze vluchtelingen. Tilburg werd hun nieuwe woonplaats. Het is meestal zo dat de stad van eerste opvang van nieuwkomers, in dit geval Tilburg, de woonplaats blijft. Het is daarom niet verwonderlijk dat Tilburg één van de steden is met een grote concentratie Marrons.

'Eddy gaat door het vuur voor mensen in nood', zoals iemand ooit over hem schreef. En ondanks zijn leeftijd, Eddy Dap ging door. Hij bleef vanaf zijn pensionering vrijwel fulltime werken als vrijwilliger bij de Welzijnsstichting voor Surinamers in Tilburg, waarvan hij vanaf 1984 tot aan zijn dood op 18 april 2009 voorzitter is geweest. Ooit zei hij: "Als ik bedonderd wordt, dan overweeg ik wel eens om te stoppen. Maar stel dat ik dat doe en er komt een half uur later iemand die echt hulp nodig heeft, dan zou de persoon de hulp niet kunnen krijgen, die ik hem zou kunnen bieden." Ook zei hij eens: "Elkeen heeft rust nodig, ik ook. Maar ik denk dat je daarvoor de instelling moet hebben. En die heb ik niet." Eddy Dap bleef altijd in dienst staan van zijn medemens. En hij wilde dat nog lang blijven doen, maar zijn lichaam kon niet meer. Op zaterdag 18 april jl., rond elf uur 's morgens, overleed hij in alle rust in zijn huis in Tilburg. Zijn levenskaars is gedoofd. Het einde van het bewogen leven van een respectabele persoonlijkheid voor velen. Eddy Dap is er niet meer, maar gedurende zijn leven heeft hij er wel voor gezorgd dat zijn naam onlosmakelijk verbonden zal blijven aan de verworvenheden van vooral de Marrons in Nederland. De leegte die Eddy Dap met zijn heengaan heeft achtergelaten, kan niet opgevuld worden. Er was maar één Eddy Dap. Zijn heengaan zal voelbaar zijn voor een ieder die hem gekend heeft, die met hem heeft samengewerkt, die voor advies en hulp bij hem aanklopte.

Het lichaam van Eddy Dap zal aan de schoot der aarde worden toevertrouwd op zaterdag 25 april aanstaande in zijn woonplaats Tilburg. De sidonbookode, dodewake, wordt gehouden op vrijdagavond 24 april in het gebouw van de Welzijnsstichting voor Surinamers in Tilburg (WST) aan de Lange Nieuwstraat 13, 5038 SB in Tilburg.

Ba Eddy, waka bun, siibi switi, goede reis en rust zacht.